

Bidrag til Johannes Ewalds Livshistorie.

Af Louis Bobé.

(Slutning).

II. Eftermæle.

Saameget der end er skrevet om Johannes Ewalds Liv og Digtning, fattes der dog endnu en Sammenstilling af de i Dagblade og Tidsskrifter i de nærmeste Dage og Uger efter hans Død fremkomne Udtalelser om ham, der give et formentlig ikke uinteressant Bidrag til Samtidens Opfattelse af ham og vise, hvorledes den Beundring og Sympathi, der fulgte ham i Graven, gav sig Udslag.

Om Eftermiddagen Klokken 3 den 23. Marts 1781 blev Ewalds Lig under Klängen af Aftenklokkerne fra Trinitatis Kirke ført fra hans Bolig i Skindergade gennem lille og store Kannikestræde forbi Regensen hen til den aabne Grav ved Kirkens østlige Ende. Følget bestod af ialt 124 Personer af „den gejstlige, lærde og Krigerstanden“. 30 Par vare indbudne, de andre meldte sig frivillig. Liget blev baaret af Dekanerne paa det kongelige Kommunitet¹⁾. Paa Kistepladen læstes en af Marine-lieutenant H. C. Sneedorff forfattet Gravskrift:

Salig er den Mand, hvis Roes er Sandhed. Johannes Ewald er fød den 18. November 1743, er død den 17de Martii 1781. Det er Sandhed, at han var en ædel Digter. Det er Sandhed, at han sang ofte og herligt om sin Gud. Det er Sandhed, at

¹⁾ Denne hidtil ikke fremdragne Oplysning findes i det udførlige Referat af Begravelsen og Sørgehøjtiden i Fyens Stifts Journal 1780, 201 f. Der meddeles sammesteds, at de sidste Strofer, han nedskrev: O Herre, forund mig Lise og Roe, er fremstaaet af den 105 Salme, 5. Vers, i Pontoppidans Salmebog. — I Kjøbenhavns Aften Post 1781, 25, hedder det: „et anseeligt Følge af nogle og tredsindstve Par af hans Venner.“ Jydske Efterretninger 1781, 13: Han blev med stor Højtidelighed begravet og af Decani henbaaret. A. D. Jørgensen meddeler (J. Ewald 185) urigtigt, at der ingen blev indbudt. Molbech, Ewalds Levnet, 216. I. S. Welhaven, Ewald og de norske Digtere, 71. Om Ewalds sidste Øjeblikke se Ill. Tid. 1881, 1121.

han nedlagde sin Harpe lige saa uvanhelliget som David sin. Salig er Johannes Ewald.

Foran Kisten gik unge Piger, blandt hvilke Frederikke Münter og hendes Veninde Constance Wickede, og strøede Blomster paa Vejen.

Faa Timer senere opførtes paa det kongelige Theater Digterens „Fiskerne“ for fuldt Hus og i Overvær af hele Kongefamilien. Forestillingen indlededes med en Højtidelighed. Da Kongen og Kongehuset havde indtaget deres Pladser, gik Tæppet op under Tonerne af en Symfoni. Den sparsomt belyste Scene viste en Skovdekoration. I Midten af Scenen saas et lille Marmoralter, paa hvilket var anbragt en Urne med Ewalds Navn. Ved Altrets højre Side stod Religionens Genius, tilsløret og med et gyldent Scepter, tavs og ubevægelig. Fra venstre Side nærmede sig den tragiske Muse (i Skuespillerinden Jomfru Møllers Skikkelse), iført en hvid Sørgedragt med Diadem paa Hovedet og i Haanden en Krans, der var bestemt til at smykke „hendes Yndlings“ Grav. Hun fremsagde et af Abrahamson forfattet Mindedigt, i hvilket det med Hentydning til Sneedorffs Ytringer i den ovenfor meddelte Gravskrift siges, „at kun Sandhed og Følelse var i hans Harpes Klang“.

Derfor elskte I Skialden, I hvis Øie
 Taaler Solens Glands.
 I hvis stærke Siel frygter ei det Høie,
 Og som frydes naar I række
 Digteren sin Krands.

Men det er forbi! — derfor dette Mørke
 I den tause Lund;
 Derfor sørge dybt de, som Konsten dyrke;
 Klager lyder fra den ellers
 Glædesvante Mund.

Graven holder Dig! Ewald — Stemmen bærer,
 Stammer om Dit Savn!
 Men Din sieldne Værd, store Sanger, kræver,
 At en evig Laurbær grønnes
 Om Dit ædle Navn.

Ved de sidste Ord steg Melpomene Trinene op til Altret og lagde Kransen paa Urnen, efter at Religionens Fremstillende

ved et Øjekast havde givet sit Samtykke til Bekransningen, hvorpaa Musen sørgende kastede sig ned ved Altrets Fod. Tæppet faldt under dæmpede Sørgetoner, hvorefter den „overordentlig store Forsamling af Tilskuere tilraabte Kongen Tak“ for den Ære, der var bleven vist Digteren¹⁾.

Et stort Antal Sørge- og Mindedigte fandt i den nærmeste Tid efter Ewalds Død Vej til Hovedstadens Dagspresse og Provinsbladene. Allerede Dagen efter fremkom i Adresse Comptoirrets Efterretninger et firelinjet Vers af en unavngiven Forfatter. Før Jordfæstelsen offentliggjorde Frederik Sneedorff et Digt, der begynder saaledes:

Mit elskte Fødeland! dit Tab jeg her begræder,
Vor største Digtets Død,
Med eders, Borgere! lad denne Taare flyde,
O! den er Hiertets Tolk.

I samme Nummer læses nogle Strofer, undertegnet * * * * n, i hvilke det hedder:

Lyksalige Ewald — Du kronede Seyrer, som smiler
Blandt klareste Væseners Flok —
Og glemmer de Smærter — foragter de rasende Piinsler,
Der knuste dit martrede Bryst.

En Hans Jørgen Morthorst fremsatte sine „Tanker ved at see Johannes Ewald i sin Liigkiste“, hvori han omtaler, at Digterens Fader først lærte ham at skjønne paa Dyd. I Nr. 51 læses blandt 7 Digte en Nænie paa Latin af quidam Isl[andicus], sikkert Olafur Olavius (Olafsson)²⁾, den islandske Sekretær, der nævnes i Ewalds Venneliste, et længere Digt af J. Paludan, Præst i Phanefjord, der opfordrer H. C. Sneedorff til at digte i Ewalds Aand:

Men Du! som Barden vellystfuld bestemte
Sin gyldne Arv — o Du! som henrykt glemte
I store Hymner Støvet's usle Søn —
Helt! Sneedorf! grib de faderløse Strenge.
Thi mægtig kan Du gennem Skyen trænge,
See: Folkets Ewald er din Løn.

¹⁾ Referat i Fyens Stifts Journal (oversat i Altonaer Merkur) og Adresse Comptoirrets Eft. Nr. 48.

²⁾ Biogr. Lex. XII, 393.

Endvidere sammesteds tre ubetydelige Rimerier af unavn-
givne Poeter og et tysk Digt af Kirurg Johan Gottfried Pflug,
der 1781 holdt Forelæsninger for kirurgiske Studerende:

Ewald lebt! wird ewig leben, neben jenen
Grossen Geistern des weisen Altherthums, ewig
In dem hohen Tempel des Nachruhms;
Und neben Klopstocks, Germaniens Stolz, wird
Ewalds Name ewig glänzen.

I Anledning af den fremsatte Tanke om at rejse et Monu-
ment for Ewald indrykker den i Kjøge hjemmefødte Otto Tøns-
berg, der samme Aar som Materialforvalter afrejste til St. Croix,
nogle Linjer, i hvilke han klager over, at der endnu ikke er rejst
et synligt Minde for Tullin.

Hvo læser vor Digter, som Digt haver kier,
Og ønsker ey Ewald et Minde.
Men Manden — som fordem i Norge opstod,
Hans Minde vi og skyldte Ære —
Lad Daarlighed blegne — Tullins Navn dog staaer,
Og Ewald — Han lever i Balder.

I samme Nummer findes et Digt, Tanker ved Ewalds Grav,
hvis Forfatter J. L. S. (Jørgen Lottrup Schytz?) opfordrer danske
Skjalde til at følge „vor Ewalds høje Flugt og sjældne Skaldre
Aand“ — og nogle hastemte, svulstige Vers af H. C. Bunkeflod,
først Kapellan i Ærøskjøbing, senere Præst i Odense:

Millioner Sukke fore
Ved din Grav til den Alstore.

Den 3. April offentliggjør Stud. chir. Delanoy nogle i Klop-
stocks Maner skrevne trivielle Rimerier, i Nr. 37 læses et
tysk Digt med Titlen An den Bruder Hayn, af Vasmer. Sam-
tidig svarede H. C. Sneedorf paa Paludans ovenfor omtalte Op-
fordring.

Jeg skal omskifte dig din Klages bange Skielven med glade Raab,
Jeg skal udtrække dig de dybt indskudne Pile
Ved gyldne Stranges Klang
Og jeg skal vise dig, at Sang om Ewalds Hvile
Er Jubel Sang.

Han hentyder til Digterens moralske Brøst i følgende Linjer.

Da talte han med Gud — og viiste ham den rene
 saa frie for Støvets Dynd
 Nedlagde Harpe — See — *jeg* ikke — den allene
 Er uden Synd.
 Og Himmel Dommeren afveyede hans Brøde
 Imod hans Harpes Klang.

Endnu saa sent som 5. Juni møder en Indsender F*** med et Digt, Sørge-Ode over „den uforglemmelige Ewald“.

I Nr. 91 findes et dunkelt, ravnorsk Digt, Tanker ved Tidenderne om Hr. Ewalds Død, indsendt af en „Sange Elskere fra nordre Kanten af Dofre, T. W.“

Høit sang Ewald, Dana-Skialden, fra Sletten,
 Klart sang han og stærkt!
 Mellem Rhinstrømmen og Nideros hørte man ham.
 Og tvende Gange lød hans Sang ud over Nordledingen selv — —
 Høyst sang han, da han sang Menneskeslægtens Triumphsang
 Paa Helvedes Ruiner.
 Gud hørte ham, og Dievlene maatte høre ham.
 Kun engang sang han lavt og ringe,
 Da han sang mod Børne-Børnene af Balder
 Witheslettens Beskiærmere.
 Men denne Sang lød ikke over Doffre.
 Jeg har kun ladet mig den berette.

Til det danske Folk henvender han følgende Ord:

I have giort [!] et stort Tab!
 Men gremmer eder ikke,
 Withesletten har endnu sin gamle Frugtbarhed
 Og paa Nerigons skioese Biergsider
 Opvoxer endnu den ranke Gran!

I Holcks Kiøbenhavns Aften-Post (Nr. 30) blev aftrykket et Digt af H**nd, der fremhæver, at Lærdom, Kunst og Kløgt tildømde „Skalden Hæder“, samt nogle utrolig smagløse Rimerier af F. N. Riise:

Stærke Skialdre hylér i skumle Skygger
 Over dybt neddalet Sol!

Ogsaa i Provinspressen finder man rige Spor af den Deltagelse, Ewalds Død vakte rundt om i Landet.

Fyens Stifts Journal, redigeret af Iversen, melder hans Død med disse Ord:

Sørger, o Muser, og I Digtekonstens Elskere — Danmarks Barde er ei meere blandt os. Ærer hans Støv, I Lirere [!], der ei kan naae hans hellige Harpe, og skammer jer [ved] den Usselhed at blive blotte Rimere (Nr. 24).

Endogsaa et engelsk Digt „To the memory of my late friend dead at Copenhagen March 17, 1781“, der slutter:

Great Bard of North, immortal is thy fame,
Thou art no more, but Ewald was thy name.

I Nr. 32 læses et Digt af Bast, den senere Stiftsprovst, Digterens Ven:

Meer end ziirlig, meer end kraftig
Var hans kydske Harpes Klang,
Himlen smilde ved hans Tone,
Dyden vandt ved al dens Sang.

Et følgende Nummer bringer en ret mærkelig „Elegie over Ewald“, af den tyveaarige Rahbek:

Ei har jeg glemt Dit Venskab og Dit Værd!
Min Ewald, det kan Rahbek aldrig glemme,
Dog har jeg taugd endnu, dog er min Stemme
Ei bleven hørt blandt Dine Skaldrers Hær;
Thi ikke har jeg hørt Camenens Kald.
Hun flyer det Bryst, hvor Kummer grum regierer,
Og bør en kraftløs Sang, som mig vanærer
Da offres Dig, som vied mig til Skald? — —

Og med uklædelig Sentimentalitet fortsætter Ynglingen:

Men kun til at miskiendes fødtes jeg,
Fordi jeg taug, troer man mig Ewalds Fiende,
Han var min Ven, han mig at synge lærté;
I denne Sang skal Verden see mit Hierte;
Som Digter vil jeg ei bedømmes her.
Faaer jeg engang min tabte Kraft igien,
Da skal jeg *Ewald* meere værdig priise,
Ei eene mine Ord; mit Verk skal vise,
At Ewald var min Lærer og min Ven.

I Viborg Samler (Nr. 15) findes et Digt af Carl Adolph Busch, Alumnus paa Borchs Kollegium,

Hvo rører Danneharpn nu
Og hvo kan stemme ret dens Strænge?
Nu Harpen Sørgeslor skal bære
Og ved din Grav den sættes hen.

Selv ved Rigets yderste Grænser vakte Ewalds Død den mest levende Interesse. Saaledes bragte Altonaer Merkur et Referat af Begravelsen og Opførelsen af Sørgefesten, samt senere (Nr. 53) en udførlig Beskrivelse af Jordefærden (paa Forsiden); et Udtog af begge Artikler findes i Hamburger Correspondent.

I Nordske Intelligenz-Sedler (Nr. 20, 1781) læses et latinsk Digt in memoriam justorum scenicorum, summo Septentrionis poëtæ D. Joh. Ewaldi peractorum, fordansket af Forfatteren selv (S., vistnok Schönheider); det er svulstig og hyperloyalt. Ewald kaldes Nordens Homeros, „der end døende synger og graver sin Arving paa Gudindens sølv-toned Brystskiold: Ewald til Wessel disse Penne“.

I Dansk Museum, Marts 1782 (S. 322 ff.) offentliggjorde Edvard Storm sit 15 Sider lange Mindedigt „Ewald, eller den gode Digter.“ Digtet er trivielt og kjedeligt, bredt og udtværet. Det meste omhandler Besvarelsen af Spørgsmaalet: Hvad er en Digters Kald, Frugten af hans Grublerier paa Gretesholm (i Sjælland). Ewalds Danskhed prises:

Dansk var og Ewalds Sang. Forbauset Melpomene
 Det gamle Norden paa sin Skueplads faaer see
 Ved ham opvakt til Liv — —
 Den nye Skjoldmø bær Mjødhornt om blandt Kjæmper,
 Hun læser Runeskrift og taler Bjarkemaal,
 Og kvæder Regners Sang ved nalligt Egebaal.

Hermed har vi paa det nærmeste gjort Rede for Omfanget og Karakteren af den digteriske Hyldest, der bragtes Ewald i Løbet af det første Aar efter hans Død. Med Undtagelse af Abrahamsons Mindedigt fremviser disse Poesier en saa sørgelig Mangel paa Aand og Fantasi, at de nærmest kun tjene til at vise, hvor uendeligt højt Mesteren stod over Disciplene.

Af blivende Værd er de korte „Efterretninger om Johannes Ewalds Levnet“, der, forfattet af Digterens Ven Frederik Münter, fremkom i Deutsches Museum Aug. 1781, senere oversat i Dansk Museum 1782, 680 ff. Han giver her en meget varmfølt, men vel idealiseret Skildring af Ewald, til Dels med Benyttelse af Manuskriptet til Levnet og Meninger. Münter dækker nærmest over hans Svagheder — „vel blev han ofte overmandet af sine

hæftige Lidenskaber, men saa snart han indsaae sine Fejl; fortrød og forbedrede han dem“ — og undskylder ham ved en mangelfuld Opdragelse. Faderen var meget stræng og gav sig ikke synderlig af med sine Børn; i Hjemmet herskede huslige Bekymringer“, de som „mest skulde have baaret Kjærlighed for ham og som paa ingen Maade var ham værd“ viste ham „Ringagtelse og Mishandling“, hans Moder miskjendte ham. Det fortjener at bemærkes, at Ewalds Moder levede endnu, da Münters Meddelelser fremkom paa Tryk.

Tanken om at rejse et Mindesmærke for Ewald fremkom strax efter hans Jordefærd. I det offentlige Opraab, undertegnet af Digterens Ven Gyldendal, indbyder „Ewalds Venner Medborgere til at tage Deel i et Æremindes Oprettelse. Konstværket bliver vor Widewelts Arbeyde“. Gyldendal paatog sig at indsamle Bidragene, og „for at desto flere kunde faa Deel deri“, maatte intet overstige 10 Rdlr. Skulde Indsamlingen ikke indbringe en tilstrækkelig Sum, fik Bidragyderne deres Skjærv tilbage ved Aarets Udgang. Det sidste blev Tilfældet, og man ser deraf, at de store Følelser, der tolkedes i de mange Sørgedigte ved Ewalds Død, enten ikke bundede dybt, eller ikke vakte Gjenklang i vide Kredse. Digterens Venner, blandt hvilke flere vare bemidlede, vare end ikke i Stand til at bringe den fornødne Sum til et nok saa beskedent Mindesmærke til Veje. En stor flad Sten med Indskrift, der lagdes paa Graven, var alt, hvad man formaaede at yde. En Recensent [Abrahamson] af Ewalds samtlige Skrifter, der klager over den Skjødesløshed, hvormed man er gaaet til Værks ved en Udgave, „som skulde være som et Monument for Digteren,“ tilføjer med Bitterhed: „Andet Monument havde hans fattige Medborgere ikke Raad til. Uafgjort er det endnu, om den Fattigdom, der hindrede det, er i Pungen eller i Aanden. En dansk Mand, og en hæderlig een var det, indbød til Subscription til et Mindesmærke over Ewalds Grav, men hvo der ikke subscriberte det vare vore stoute danske og norske Landsmænd¹⁾.“

¹⁾ Dansk Literatur-Journal III, 370.

Derimod spredtes et ikke ringe Antal af Buster og Billeder af Digteren rundt omkring i Landet, og de paagjældende Kunstnere synes at have gjort gode Forretninger.

I Nr. 54 af Adresse Comptoirets Efterretninger tilbød den desværre samme Aar af Døden bortkaldte Billedhugger Hartmann Beeken Afstøbninger af sin „efter Naturen modellerede Buste af Ewald“ for 8 Rdlr. Stykket. Listen til Tegning henlaa hos ham „hvis Subskribenternes Antal blev saa stort, at Umagen kunde lønnes.“ At hans Plan blev til Virkelighed sés af et Brev fra Frederikke Münter til Broderen, den senere Biskop F. Münter, dateret 28. Juli 1781, og hvori hun ytrer: Fader har foræret mig Ewalds Buste, den ligner meget¹⁾. Et Exemplar af denne Buste, der i Modsætning til Stanleys fremstiller Ewald i sin fulde Kraft, inden Sygdommen havde hærget hans Skikkelse og ældet hans Træk, blev for faa Aar siden erhvervet til Folkemusæet²⁾. Og saa Stanleys Portrætstatue, der findes paa Walkendorfs Kollegium og som er modelleret 1780 (Aarstallet er indridset paa Foden af Busten), synes at have været solgt i Afstøbninger³⁾. Det er uden Tvivl denne, ikke Beekens, der omtales af Oehlenschläger i Langelands-Reisen i Digtet Gibsbilledet⁴⁾.

Den Gibsfigur, som hisset staaer?

Ja Himlen ved, hvem det kan være;

Jeg troer, man kalder ham Voltaire. — —

Endvidere modellerede Abildgaard en Statuette, fremstillende Digteren, siddende i en Lænestol med Puder. Den er næppe egentlig Portræt, skjønt Abildgaard meget vel kan antages at have set Ewald. Holdningen minder om Michelangelos bekjendte Statue af Lorenzo Medici (il pensiero). Den tilhørte oprindelig J. B. Magens og findes nu paa det nationalhistoriske Museum. Den er, som Julius Lange bemærker, skizzeret med Aand og Dygtighed og mangler ikke et vist Præg af Storhed⁵⁾.

¹⁾ Briefe von Hause 1781—82, til Fred. Münter (i Hr. Kommandør Münters Eje).

²⁾ B. Olsen i Ill. Tidende 1886—87, Nr. 34.

³⁾ F. Münter siger (Dansk Museum 1782, 700), at Busten er modelleret efter hans Død og var „overmaade lignende“. Af denne lod nogle yngre Studerende i 1870 tage Afstøbninger.

⁴⁾ Samlede Digte, III, 1853, 47.

⁵⁾ Ude og Hjemme 1882.

„Under Forudsætning af at det mindste, som angaaer Ewald, vilde være velkommen,“ meddelte Kobberstikkeren Bradt, allerede 27. Marts, at han arbejdede paa et Kobberstik, fremstillende den Scene af Sørgefesten, hvor Ewalds Urne bekranses af Melpomene, som Pendant til et Stik, der gjengav Holbergs Monument. Begge Kunstbladene skulde i Subskriptionspris koste 1 Rdlr. En Indsender i Adressecomptoirets Efterretninger hilste hans Tanke med et begejstret Digt.

Først den 15. Juni indrykker han i Bladene Meddelelse om, at Kobberet var færdigt. Terkel Kleve falbød sit bekjendte Stik af Ewald for 4 Mark Stykket, hvormed fulgte gratis et mindre til hans Skrifter. Liebhaberne kunde selv vælge, om de ønskede det sorte eller det røde Tryk¹⁾.

Udgaven af Johannes Ewalds samtlige Skrifter 1—4 Bind (1780—91) var begyndt at udkomme i Digterens Levetid, og annonceredes i Bladene af Forlæggeren Proft. Ewalds trofaste Plejerinde A. C. Skou saa sig foranlediget til i Adresseavisen at paatale „de Misbrug som Uvedkommende kunde gjøre af den Kredit afg. Hr. Ewalds Navn staaer udi hos Publikum ved at udgive under samme det, som han enten aldrig har skrevet eller ikke vedkiendt sig,“ og bekjendtgjorde, at alle hans Værker „og utrykte Manuscripter af ham selv ere betroede Dr. Schönheider for at udgives af Proft, til hvilken de af Ewald kontraktmæssig vare overdragne“²⁾.

¹⁾ A. C. E. Nr. 53. En udførlig Omtale af Kleves Stik findes i Dansk Litteratur-Journal, II, 331. „Det er en sand Glæde for Ewalds Beundrere,“ hedder det, „at faae hans Billeder saaledes, som det er denne agtbare Digter værdig. At Portrætet ligner, kan ingen nægte, der har seet Digteren for nogle faa Aar siden. Kummer og Sygdom have siden forandret meget i disse Ansigtstræk, men vi takke Hr. Pr. Kleve for, at han ikke har tegnet os Ewald sukkende under Modgangs eller Smerters Plager, thi hvad Glæde kunde det være os, at see en agtet og elsket Mand stædt i Vaande. Man troer at see ham i eet af hine hellige Øieblikke, da hele Skarer af skønne nye Tanker og store Billeder reise sig i Digterens Siel.“ En Kritik af Clemens' Portræt findes ligeledes i Litteratur-Journalen II, 408. Münter kalder Kleves Portræt „formeget idealiseret“ (Dansk Museum 1782, 700).

²⁾ ib. Nr. 57.

Hartmann indbød til Subskription paa Musikken til Balders Død og Fiskerne, Klaverudtog med Syngestemme og Bas¹⁾).

Medens der saaledes fra mangfoldige Sider vistes Ewalds Minde en saa storladen Hyldest, som ingensinde før og maaske næppe senere er bleven nogen dansk Digter til Del, og hvorved det danske Folk, som A. D. Jørgensen ligesaa smukt som træfende ytrer, „bredte Kjærlighedens Kaabe over et forkrænkeligt Liv og derved hjemlede sig Ret til dets uforkrænkelige Frugter“, hævede der sig enkelte Røster mod disse Stemninger, og denne Meningsforskjel affødte en ret bitter Polemik.

I Kjøbenhavns nye Efterretninger om lærde Sager²⁾ spotter en Forfatter over „disse saa følsomme og entusiastiske Tider, da Danmarks Poet af mange gjøres til en Afgud, da Selskaber og Samtaler ophøje hans Fortjenester næsten over alle andre dødelige Menneskers, da Poeter og Versmagere fremstaa klyngevis i de offentlige Tidender med Klynken og Klagen og Skrig og Taarer, da den afdødes afskaarne Hovedhaar gjemmes og maaske daglig kyskes af nogle af hans Tilbedere som hellige Relikvier, da man kappes om at kaldes Ewalds Venner og Dyrkere, fordi man derved troer at blive anset for Smagens Ven.“ Han forarges over Indskriften paa Digterens Kiste og hævder, at den smukkeste og mest passende Indskrift havde været Davids Salmer 32, 1.—2. Vers.

Digterens Venner mærkede Snærten. Anmelderen af Ewalds Samtlige Skrifter tager i Dansk Litteratur Journal Sigte paa „de haardtboundne Trælle under Misundelsens stygge Jernaag, der helst saa, at Ewalds Arbejder adspredtes, saa at de ikke mere maatte saargjøre de svage, aldrig ligeudseende Øjne.“ „Det saas ogsaa andre Steder, at man slap Digterens Arbejder og hængte sig ved hans Levnet, at Skjørlevneren beskyldte ham for Ukydskhed, Drankeren ravende med det dampende Glas i Haanden sigtede ham for Fyldereri, at man traadte hen paa Digterens Grav og haanede hans Levnet, som skjønt ei fri for Menneskelighedens Feiltrin dog var ti Gange uskyldigere end hans nedrige Bag-

¹⁾ ib. Nr. 55. Neue Miscellaneen XIII, 79.

²⁾ 1781, Nr. 14, S. 209.

taleres. Lønmorderen, der i Nattens Mørke, og desuden tæt indhyllet i Kappen, jager en forgiftet Dolk i den forbigaaende, gjør ingen fælere Gjerning end denne lumske Bagvasker har gjort.“

I sin Universitets Journal (1793, S. 168) skriver Jakob Baden i Anledning af, at Jenaische Litteraturzeitung havde omtalt, at Ewald var bleven et Offer for Nød og Ulykke, hvilken Notits atter var gaaet over i The analytical Review med den Bemærkning, at Portrætet foran 1. Del af hans Værker udtrykte Geni og Melankoli: „Mig synes det dog snarere at udtrykke en stor Svækkelse end Melankoli, som heller ikke var Ewalds Sygdom. Denne usande og for os forhaanende Anmærkning have vi vore egne frække Patrioter og forstandige Venner af Ewald at takke for, som troede at ophøje Mandens Værd, ja mere, de nedsatte Regjeringens Omsorg for ham.“

I lignende Aand skriver hans Søn Gustav Ludvig Baden i Christian VII.s Aarbog: „1781 døde den store Digter Johannes Ewald, kun 38 Aar gammel, men svækket desværre af Udsvævelser, hvad de ikke skulle glemme, der dolere saa meget over hans lange Til sidesættelse, hvori han sandelig selv var megen Skyld; thi Digterens licentia poetica kan dog ikke udvides til Drikkefrihed, den jeg, vel kun som et Barn, selv har seet Beviis for, men godt kan minde mig, da han opholdt sig i min Farbroders Hus paa Bernstorffs Gods¹⁾.

Striden forstummede snart og der blev stille om Ewalds Navn. 1795 skrev Baggesen sit Digt „Til Schleppegrell“ under Ewalds berømte Sang Haab og Erindring, indtegnet i Ungdomsvennens Stambog. Baggestens Digt former sig til en Hyldest til Ewald.

Jeg sang; Din Glands, o Ewald! var det Bliv,
 Hvorved mit Orgel Stemme fik,
 Din Hymnes Straaler tændte første Gang
 Med apollonisk Ild min Siæl;
 Og aldrig glemmer jeg, at denne Sang
 Var Ewalds Sang til Schleppegrell.

Det skjønneste literære Minde til Digterens Ære har dog Oehlenschläger sat ham et kvart Aarhundrede efter hans Død, i sit gribende Digt Ewalds Grav:

¹⁾ Kbh. 1833, 287 f. J. C. Fabricius, Von der Volks-Vermehrung, 1781, 81.

Hvert Aar, i mangt begeistret Øieblik,
 Jeg fromt og ene til din Ligsten gik,
 Helst dog, naar ned af Kirkens Linderad
 Høstvinden blæste koldt det gule Blad;
 Naar Solen skjulte sig bag Skyens Slør,
 Da tyktes mig: Nu er det som sig bør.

Og da jeg ældre blev, da syntes mig,
 At sindrigt her man havde jordet dig,
 Ved Issen: Kirken rolig i sin Sky!
 Ved Foden: Usselhed i snevre By!
 Her hellig Kraft og Trøst, hist Sorg og Nød.
 Du stod i Livet, som Du laa i Død.

Hvorledes er Familienavnet *Teiste* kommet til den nulevende Slægt af dette Navn?

Af E. A. Thomle.

Som bekjendt har der til henimod Enden af det 17de Aarhundrede her i Landet levet en gammel norsk Adelsslægt med Navnet *Teiste*. Den har — som en Flerhed af norske og danske adelige Familier — øiensynlig hentet sit Navn fra det Vaaben, den førte. Dette var nemlig en mod Høire vendt *Teiste* (*colymbus gryllus*) paa en grøn Tue over 3 Sølvstrømme i blaat Felt samt paa Hjelman ligeledes en *Teiste*¹⁾. At det er Vaabenets *Teiste*, der har givet Slægten dens Navn, kan vel derfor ikke være tvivlsomt.

Af denne adelige Familie *Teiste* nævnes i samtidige Documenter mange enkelte Medlemmer, men man har kun liden Rede paa Forbindelsen mellem de forskjellige Personer, og det er vel heller ikke sandsynligt, at der lader sig opstille nogen tilfredsstillende Stamtavle over de ældre Led af Slægten. Saa meget tør imidlertid ansees for sikkert, at *denne* Familie *Teiste* uddøde i Slutten af det 17de Aarhundrede. Rigtignok fortæller det

¹⁾ Lexicon over adelige Familier i Danmark, Norge og Hertugdømmerne, II. S. 209.